

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง "วิธีการสื่อสารของผู้ดำเนินรายการวิทยุ Club Friday การใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจของผู้ฟัง" ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการ เจาะลึก และการดำเนินงานต่างๆ โดยมีขั้นตอนและรายละเอียดต่างๆ ดังต่อไปนี้

รูปแบบการวิจัย

แบ่งการวิจัยเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ศึกษาวิธีการสื่อสารของผู้ดำเนินรายการวิทยุ Club Friday ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) แบ่งออกเป็น รูปแบบการสื่อสาร ลักษณะที่ใช้ในการสื่อสาร และความน่าสนใจในการนำเสนอของผู้ดำเนินรายการ ซึ่งจะใช้วิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non - participation Observation) จากการฟังรายการ Club Friday ทางคลื่นวิทยุ 106.5 Mhz หรือศึกษาจากเทปบันทึกของรายการย้อนหลัง ควบคู่ไปกับวิธีสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In - depth Interview) กับผู้ดำเนินรายการ Club Friday รวมทั้งค้นคว้าวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการประมวลผลสำหรับการวิเคราะห์ และอธิบายปรากฏการณ์ที่จะศึกษา

ส่วนที่ 2 ศึกษาพฤติกรรมกรรมการฟัง การนำไปใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการฟังของผู้ฟังรายการ Club Friday เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Method) โดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตอบปัญหาการวิจัย โดยมีขั้นตอนและระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

ส่วนที่ 1 ศึกษาวิธีการสื่อสารของผู้ดำเนินรายการวิทยุ Club Friday
แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยทำการศึกษาจากรายการ Club Friday คลื่นวิทยุกรีนเวฟ 106.5 Mhz ทุกวันศุกร์ เวลา 21.00 – 23.00 น. ที่ออกอากาศตั้งแต่เดือนกันยายนจนถึงเดือนพฤศจิกายน 2553 เป็นเวลาทั้งหมด 11 ตอน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิเคราะห์ข้อมูลเป็น รูปแบบการสื่อสาร ลักษณะที่ใช้ในการสื่อสาร และความน่าสนใจในการนำเสนอของผู้ดำเนินรายการ ใช้วิธีการบันทึกการสังเกตและวิเคราะห์จากการฟังรายการ Club Friday ทุกวันศุกร์ 21.00 – 23.00 น. ทางสถานีวิทยุกรีนเวฟ 106.5 Mhz หรือฟังจากเทปบันทึกย้อนหลัง ตั้งแต่เดือนกันยายนจนถึงเดือนพฤศจิกายน 2553 และเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับผู้ดำเนินรายการวิทยุ Club Friday รวมทั้งเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้วิจัยก็จะนำมาใช้วิเคราะห์ร่วมด้วย

ขั้นตอนในการเก็บข้อมูล

วิธีการบันทึกการสังเกตและวิเคราะห์จากการฟังรายการ Club Friday

ในทุกวันศุกร์จะมีตอนของรายการแต่ละสัปดาห์ ซึ่งเป็นการกล่าวถึงแนวคิดของแต่ละสัปดาห์ว่า สัปดาห์นั้นเนื้อหาของรายการจะเป็นลักษณะใด โดยในตอนของรายการก็จะมีเรื่องเล่าหลายๆ กรณี ซึ่งผู้วิจัยจะบันทึกข้อมูลเรื่องเล่าทุกกรณีในตอนนั้นๆ ของแต่ละสัปดาห์ ตั้งแต่เดือนกันยายนจนถึงเดือนพฤศจิกายน 2553 เป็นเวลาทั้งหมด 11 สัปดาห์

1. ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดของแต่ละเรื่องเล่าทุกกรณีของแต่ละตอน ที่ได้เก็บมาเป็นเวลา 11 สัปดาห์นั้น และจะวิเคราะห์การสื่อสารของผู้ดำเนินรายการ เพื่อพิจารณาถึงวิธีการสื่อสารของผู้ดำเนินรายการ

2. หลังจากวิเคราะห์การสื่อสารของผู้ดำเนินรายการแล้วแล้ว ผู้วิจัยจะสำรวจวิธีการสื่อสารของผู้ดำเนินรายการ โดยกำหนดเกณฑ์ซึ่งจำแนกเป็นรูปแบบของการสื่อสาร ลักษณะที่ใช้ในการสื่อสาร และความน่าสนใจในการนำเสนอ

วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับผู้ดำเนินรายการวิทยุ Club Friday

1. ผู้วิจัยนัดสัมภาษณ์กับ คุณนภาพร ไตรวิทย์วารีกุล ผู้ดำเนินรายการ Club Friday โดยชี้แจงวัน เวลา และสถานที่ รวมทั้งรายละเอียดของข้อมูลที่จะสัมภาษณ์
2. ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้ดำเนินรายการ โดยใช้คำถามแบบปลายเปิดที่เตรียมไว้รวมทั้งมีการบันทึกเทปประกอบการสัมภาษณ์ด้วย
3. ภายหลังจากการสัมภาษณ์เสร็จ ผู้วิจัยนำเทปบันทึกเสียงสัมภาษณ์มาถอดความ เพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

1. วิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ผู้วิจัยใช้อาศัยจากการฟังออกอากาศทางวิทยุคลื่นความถี่ 106.5 Mhz หรือฟังจากเทปบันทึกย้อนหลังทางอินเทอร์เน็ต และบันทึกการสื่อสารของผู้ดำเนินรายการ
2. วิธีการสัมภาษณ์ เครื่องมือที่ใช้ผู้วิจัยใช้เทปบันทึกในการอัดเสียงขณะสัมภาษณ์ พร้อมกับประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ตั้งคำถามเป็นแนวคำถามปลายเปิด (Open – ended Question) กำหนดประเด็นคำถามกว้างๆ มีความยืดหยุ่นสูง เพื่อให้ผู้สัมภาษณ์ตอบคำถามได้อย่างเต็มที่ ซึ่งมีประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ดังนี้

ประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ผู้ดำเนินรายการวิทยุ Club Friday

1. จุดเริ่มต้นของการเข้ามาจัดรายการ
2. จุดประสงค์ แนวคิด และกลุ่มเป้าหมายของรายการ
3. ลักษณะของเนื้อหาหรือข้อมูลที่ใช้ในการสื่อสารกันรายการ
4. ลักษณะเทคนิคและวิธีการพูดในการจัดรายการ
5. การใช้คำหรือภาษาที่ใช้ในการจัดรายการ
6. ลักษณะการตอบสนองของผู้รับสาร (Feedback)
7. ผลลัพธ์ของการสื่อสารในการจัดรายการ
8. ประโยชน์ที่ผู้ฟังได้รับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาผู้วิจัยจะนำข้อมูลทั้งหมดมาพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Analytical Descriptive Research) โดยพิจารณาจากเรื่องเล่าในรายการ โดยใช้หน่วยในการวิเคราะห์ตามประเภทของชิ้นงานหรือรายเรื่อง และประเด็นหลักที่นำเสนอ ซึ่งประเด็นที่จะพิจารณาวិธีการสื่อสารของผู้ดำเนินรายการได้แก่

- การวิเคราะห์รูปแบบของการสื่อสาร
- การวิเคราะห์ลักษณะที่ใช้ในการสื่อสารทั้งผู้เล่าเรื่องจากที่บ้านและผู้ดำเนินรายการ
- การวิเคราะห์ความน่าสนใจในการนำเสนอ

การนำเสนอข้อมูล

การนำเสนอข้อมูลในส่วนของวิธีการสื่อสารของผู้ดำเนินรายการในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบพรรณนาวิเคราะห์ โดยนำเสนอข้อมูลใน 3 ประเด็นดังนี้

1. รูปแบบการสื่อสารของผู้ดำเนินรายการ
2. ลักษณะที่ใช้ในการสื่อสารของผู้เล่าเรื่องจากที่บ้านและผู้ดำเนินรายการ
3. ความน่าสนใจในการนำเสนอของผู้ดำเนินรายการ

ส่วนที่ 2 ศึกษาพฤติกรรมการฟัง การนำไปใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของผู้ฟังรายการ Club Friday

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ฟังรายการ Club Friday ทางคลื่นวิทยุความถี่ 106.5 Mhz และทางเคเบิลทีวีช่อง Green Channel ซึ่งจำนวนประชากรของผู้ที่ฟังรายการ Club Friday ไม่สามารถระบุเป็นตัวเลขได้อย่างชัดเจน แต่จากเรตติ้งของรายการมีผู้ฟังประมาณมากกว่า 100,000 คน ผู้วิจัยเลือกจำนวนของกลุ่มตัวอย่างจากประชากรทั้งหมดมา 420 คน ที่มีอายุ 16 - 50 ปี เพราะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตความรัก เป็นเรื่องที่สามารถรับฟังกันได้ทุกวัย ทั้งเพศชายและเพศหญิง ซึ่งขนาดกลุ่มตัวอย่างได้มาจากการเทียบตารางสำเร็จรูปของ Taro Yamane (วิเชียร เกตุสิงห์, 2543) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ความผิดพลาดไม่เกิน 5%

วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 1 ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือ ผู้วิจัยเลือกศึกษาเฉพาะกับผู้ที่เคยฟังรายการ Club Friday และมีคุณสมบัติตรงตามกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น โดยทำการเก็บข้อมูลจากประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 16 – 50 ปี ทั้งเพศชายและเพศหญิง โดย จนครบจำนวน 420 คน

ขั้นตอนที่ 2 การเก็บข้อมูล ผู้วิจัยจะสร้างแบบสอบถามออนไลน์ เพื่อความสะดวกในการเก็บข้อมูล และเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างมากขึ้น ซึ่งแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาจากเว็บไซต์ www.spreadsheets.com ซึ่งเป็นเว็บไซต์ที่ให้บริการแก่ผู้ใช้บริการที่ต้องการแจกแบบสอบถาม (Online Survey) โดยเฉพาะ หลังจากนั้น ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามไปประกาศไว้ในเว็บบอร์ดของเว็บไซต์กรีนเวฟ <http://webboard.atimemedia.com/webboard/index.php?board=5.0> เพราะรายการ Club Friday จัดรายการอยู่ที่สถานีกรีนเวฟ และคาดว่าจะมีกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา นอกจากนี้ผู้วิจัยยังแจกแบบสอบถามโดยการแสดงความคิดเห็นไว้ใน www.facebook.com ซึ่งเป็นเว็บไซต์ที่มีคนนิยมมากที่สุดขณะนี้ โดยจะแสดงความคิดเห็นไว้ในหน้าที่เป็นแฟนคลับของรายการ Club Friday และ Green wave เพราะคาดว่าจะได้กลุ่มตัวอย่างอีกจำนวนหนึ่ง รวมทั้งแจกให้กับคนที่รู้จักและให้คนที่รู้จักแนะนำเพื่อนที่รู้จักต่อไปเรื่อยๆ อีกทั้งผู้วิจัยก็จะแจกแบบสอบถามด้วยตนเองตามสถานที่ต่างๆ ที่คาดว่าจะมีกลุ่มตัวอย่าง และจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจนครบจำนวน 420 คนตามที่กำหนดไว้

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

สามารถจำแนกตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนี้

สมมติฐาน การใช้ประโยชน์ของผู้ฟังรายการ Club Friday มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจที่ได้รับของผู้ฟัง

ตัวแปรอิสระ คือ การใช้ประโยชน์ของผู้ฟัง

ตัวแปรตาม คือ ความพึงพอใจที่ได้รับของผู้ฟัง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามชนิดปลายปิด (Closed – Ended Questionnaire) และคำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) โดยแบ่งโครงสร้างแบบสอบถามเป็น 3 ตอน ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมกาฟังรายการ Club Friday ได้แก่ ความบ่อยครั้งที่ได้ฟัง ระยะเวลาที่เคยฟัง (ปี) ระยะเวลาในการฟังต่อครั้ง ช่องทางที่ฟัง เหตุผลที่ฟัง และความเห็นชอบในการนำเสนอของรายการ

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของผู้ฟังรายการ Club Friday

เกณฑ์การให้คะแนน

ในการให้คะแนนเกี่ยวกับพฤติกรรมกาฟังรายการ Club Friday และการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจที่ได้รับของผู้ฟัง ผู้วิจัยได้กำหนดคะแนนเพื่อการวัดค่าตัวแปรต่างๆ ในการคำนวณหาค่าทางสถิติโดยกำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนเพื่อการวิเคราะห์ ดังนี้

1. พฤติกรรมกาฟังรายการ Club Friday ประกอบไปด้วยความเห็นชอบในการนำเสนอของรายการ โดยมีการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนตามแบบของ Likert ดังนี้

ชอบมากที่สุด	5	คะแนน
ชอบมาก	4	คะแนน
ปานกลาง	3	คะแนน
ชอบน้อย	2	คะแนน
ชอบน้อยที่สุด	1	คะแนน

หลังจากนั้น ผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย แล้วแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนระดับ	1.00-1.49	หมายถึง	มีความชอบรายการในระดับต่ำมาก
คะแนนระดับ	1.50-2.49	หมายถึง	มีความชอบรายการในระดับต่ำ
คะแนนระดับ	2.50-3.49	หมายถึง	มีความชอบรายการในระดับกลาง
คะแนนระดับ	3.50-4.49	หมายถึง	มีความชอบรายการในระดับสูง
คะแนนระดับ	4.50-5.00	หมายถึง	มีความชอบรายการในระดับสูงมาก

2. การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของผู้ฟังรายการ Club Friday มีการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ การฟังรายการ Club Friday ไปใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ ตามความต้องการของแต่ละบุคคล และการวัดตัวแปรความพึงพอใจ ทำการวัดเป็นระดับโดยวัดระดับความรู้สึกที่ได้รับการตอบสนองของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนตามแบบของ Likert ดังนี้

มากที่สุด	5	คะแนน
มาก	4	คะแนน
ปานกลาง	3	คะแนน
น้อย	2	คะแนน
น้อยที่สุด	1	คะแนน

หลังจากนั้น ผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย แล้วแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนระดับ	1.00-1.49	หมายถึง	มีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจมีระดับต่ำมาก
คะแนนระดับ	1.50-2.49	หมายถึง	มีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจมีระดับต่ำ
คะแนนระดับ	2.50-3.49	หมายถึง	มีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจมีระดับปานกลาง
คะแนนระดับ	3.50-4.49	หมายถึง	มีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจมีระดับสูง
คะแนนระดับ	4.50-5.00	หมายถึง	มีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจมีระดับสูงมาก

เกณฑ์การวัดระดับความสัมพันธ์ของตัวแปร

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การวัดระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ ในการคำนวณหาค่าทางสถิติ (วิเชียร เกตุสิงห์, 2545) โดยใช้เกณฑ์ในการวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

คะแนนระหว่าง 0.01 – 0.20 ถือว่ามีความสัมพันธ์ในระดับต่ำมาก

คะแนนระหว่าง 0.21 – 0.40	ถือว่ามีควมสัมพันธ์ในระดับต่ำ
คะแนนระหว่าง 0.41 – 0.60	ถือว่ามีควมสัมพันธ์ในระดับปานกลาง
คะแนนระหว่าง 0.61 – 0.80	ถือว่ามีควมสัมพันธ์ในระดับสูง
คะแนนระหว่าง 0.81 – 1.00	ถือว่ามีควมสัมพันธ์ในระดับสูงมาก

การทดสอบความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยจะตรวจสอบคุณภาพจากแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยขั้นตอนในการตรวจสอบเครื่องมือ มี 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. การตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปหาความเที่ยงตรง โดยให้อาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ตรวจสอบความเที่ยงตรง ตามเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ เพื่อขอคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้คำถามในแบบสอบถามครอบคลุม และสามารถถ่ายทอดเนื้อหาที่ผู้วิจัยต้องการสื่อไปยังผู้ตอบแบบสอบถามได้อย่างเที่ยงตรงมากที่สุด

2. การตรวจสอบความเชื่อถือได้ (Reliability) ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาจริงไปทดสอบ (Pre-test) กับผู้ฟังรายการ Club Friday ที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวน 40 ชุด เพื่อตรวจสอบว่าคำถามในแต่ละขั้นตอนของแบบสอบถามมีความเหมาะสมหรือไม่ และมีความยากง่ายมากน้อยเพียงใด หลังจากนั้นนำคำตอบที่ได้มาหาค่าความน่าเชื่อถือ โดยการคำนวณหาค่าความเชื่อถือของแบบสอบถาม จะคำนวณเฉพาะส่วนที่สามารถวัดได้เป็นคะแนน โดยผู้วิจัยได้ทำการคำนวณหาค่าความเชื่อถือได้ของคำถามในส่วนต่างๆ มีดังนี้

การใช้ประโยชน์ของผู้ฟังรายการ Club Friday = 0.915

ความพึงพอใจที่ได้รับของผู้ฟังรายการ Club Friday = 0.941

จากผลการคำนวณหาค่าความเชื่อถือได้ของคำถามข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้อยู่ในเกณฑ์ที่มีความเชื่อถือได้ดี

การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล

เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ประเด็น คือ

1. การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ผู้วิจัยจะทำการแจกแจงความถี่ แสดงตารางแบบร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่ออธิบายข้อมูล

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน (Inferential Analysis) ทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม

การประมวลผลข้อมูล

หลังจากเก็บข้อมูลจริงทั้ง 420 ชุดแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลดังกล่าวมากำหนดรหัส ถอดรหัส และลงรหัสของคำตอบในแบบสอบถาม จากนั้นจึงนำไปประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อนำไปวิเคราะห์คำนวณค่าทางสถิติที่ต้องการใช้ในการวิจัยต่อไป